

Дем'янишина О.А.

к.е.н., доцент,

кафедри фінансів, обліку та економічної безпеки

Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини,

Климчук В. Р.

студентка 14 групи

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНІ: ПРАКТИКА, ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

Бухгалтерський облік, що є частиною господарського обліку, не ізольований від інших облікових систем, відображає всі здійснені господарські операції, виявляє фінансові результати роботи організації, рух матеріальних цінностей.

В ст. 1 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» дається визначення: бухгалтерський облік — це процес виявлення, вимірювання, реєстрації накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації про діяльність підприємства зовнішнім та внутрішнім користувачам для прийняття рішень.

Метою ведення бухгалтерського обліку є надання повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства.

Трансформація економіко-правового середовища та ринкові перетворення в Україні супроводжуються реформуванням бухгалтерського обліку та створенням відповідної нормативно-правової бази регулювання обліку в державі.

З цією метою у жовтні 1999 р. згідно з Постановою Кабінету Міністрів України № 1706 було затверджено «Програму реформування системи бухгалтерського обліку із застосуванням міжнародних стандартів» (далі — Програма), де зазначалося, що приведення національної системи бухгалтерського обліку у відповідність із вимогами ринкової економіки і міжнародними стандартами бухгалтерського обліку (далі — МСБО) здійснюється за такими напрямками:

- законодавче закріплення принципів ведення бухгалтерського обліку — Закон «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»;
- формування нормативної бази — положення (стандарти) бухгалтерського обліку;
- методичне забезпечення — інструкції, методичні вказівки, коментарі;

- кадрове забезпечення — підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації спеціалістів бухгалтерського обліку;
- міжнародне співробітництво — вступ і активна робота в міжнародних спеціалізованих професійних організаціях.

Метою правового регулювання бухгалтерського обліку є забезпечення доступу всіх зацікавлених користувачів до інформації, що міститься у фінансовій звітності, яка дає об'єктивну картину фінансового стану та результатів діяльності суб'єкта господарювання.

На виконання Програми, 16 липня 1999 р. був прийнятий та набув чинності з 1 січня 2000 р. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» № 996-XIV, який і сьогодні, зі змінами та доповненнями, визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні.

Правове регулювання бухгалтерського обліку – це система законодавчих і нормативних актів, відповідно до яких підприємство здійснює господарсько-фінансову діяльність і забезпечує ведення її бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Ці нормативні акти мають певну ієрархічну підпорядкованість.

Вся система правового регулювання бухгалтерського обліку в Україні може бути представлена таким чином:

- закони та інші підзаконні нормативні акти;
- положення бухгалтерського обліку та інші нормативні акти (накази, інструкції та ін.), що приймаються центральними органами спеціальної компетенції (Міністерством фінансів України, НБУ, Держкомстатом України та іншими відомствами);
- методичні рекомендації з ведення бухгалтерського обліку, що розробляються і затверджуються з врахуванням особливостей та потреб певних видів діяльності;
- робочі документи щодо організації та ведення бухгалтерського обліку та застосування облікової політики, що приймаються власником підприємства на підставі нормативних документів, розроблених і затверджених органами держави.

До нормативних актів першого рівня належать: закони, укази Президента України, Постанови Кабінету Міністрів України, які закріплюють обов'язковість одноманітного ведення бухгалтерського обліку всіма суб'єктами господарювання, основні вимоги щодо його організації, правила та процедури ведення бухгалтерського обліку та фінансової звітності.

Основним законодавчим актом, який регулює питання бухгалтерського обліку та фінансової звітності, є Закон України «Про бухгалтерський облік та

фінансову звітність в Україні», прийнятий 16 липня 1999 р. В цьому Законі дається визначення бухгалтерського обліку, його об'єкта, встановлюються єдині правила бухгалтерського обліку для всіх підприємств незалежно від форм власності та виду діяльності, визначаються правові засади регулювання, організації, ведення та систематичного обліку, його реєстрів, порядок оцінки майна та зобов'язань, правила складання та подання фінансової звітності в Україні [1].

Становлення та розвиток ринкових відносин в Україні сприяло більш широкому використанню бухгалтерської інформації в управлінні підприємствами з метою підвищення ефективності їх діяльності.

Проблема уніфікації бухгалтерського обліку та фінансової звітності досить актуальна в Україні, оскільки зростання ролі інтеграції економіки до світового економічного простору потребує деякої однотипності та прозорості принципів формування і розрахунку прибутку, бази оподаткування, інвестування та капіталізації активів, методика та організація яких у різних країнах різні.

На сьогодні сучасний бухгалтерський облік в Україні має ряд особливостей порівняно з традиційною практикою облікових записів та їх систематизації:

1) На організацію обліку на підприємстві значно впливають умови зовнішнього економічного середовища;

2) Чітко визначається тенденція ведення обліку і складання звітності в прогностичних цілях;

3) Бухгалтерська інформація в сучасному виробництві відіграє важливу організуючу роль, і тому може реєструватися як реальна цінність. Однак такою вона стає не автоматично, а в результаті пристосування її до потреб конкретних користувачів облікової інформації;

4) В Україні на сьогодні бухгалтерський облік спрямований на дотримання норм податкового законодавства.

Реформа бухгалтерського обліку не супроводжується адекватними змінами в інших сферах, зокрема у статистиці, оподаткуванні, системі права. Сучасний стан бухгалтерського обліку в Україні можна схарактеризувати як симбіоз:

- адміністративних та ринкових концепцій;
- національних і міжнародних стандартів;
- юридичної й економічної моделі.

Разом з тим, ще існують проблеми, які не вдалося поки вирішити під час облікової реформи в Україні, а саме:

- 1) недостатньо значною є роль бухгалтерського обліку в управлінні

підприємствами;

2) наукова тематика з досліджень обліку обмежується майже дослівним перекладом відповідних закордонних стандартів та концепцій;

3) вітчизняний облік ще не досяг рівня інших країн;

4) недостатньо застосовується економічний аналіз у практичній роботі бухгалтерів;

5) підготовка українських бухгалтерів не завжди відповідає сучасним вимогам практики.

Таким чином, в області організації і регулювання бухгалтерського і податкового обліку склалося положення, що вимагає ряд недоліків. В цілях приведення національної системи бухгалтерського обліку у відповідність з вимогами ринкової економіки реформи слід проводити по напрямках:

- вдосконалення нормативно-правового регулювання. Мета даного регулювання полягає в забезпеченні доступу всіх зацікавлених користувачі до інформації про діяльність господарюючих суб'єктів;

- вдосконалення методичного і кадрового забезпечення. У сучасних умовах бухгалтер повинен фіксувати фати фінансово-господарської діяльності і підраховувати її підсумки, перетворитися на аналітика, брати участь в управлінні фінансами підприємства, доводити до відома керівника очікувані фінансові наслідки по майбутніх договорах, рекомендувати шляхи поліпшення фінансового стану підприємства [2].

Регулювання питань методології бухгалтерського обліку та фінансової звітності здійснюється Міністерством фінансів України, яке забезпечує:

- проведення державної політики у сфері бухгалтерського обліку;

- ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності на єдиних методологічних засадах для всіх юридичних осіб.

Міністерство фінансів України:

- затверджує національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, інші нормативно-правові акти з ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності;

- затверджує національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку і фінансової звітності у державному секторі та розробляє концепцію побудови плану рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі;

- затверджує нормативно-правові акти з питань регулювання облікової політики суб'єктів державного сектору економіки;

- координує діяльність центральних органів виконавчої влади (зокрема державних цільових фондів та Державного казначейства України) у сфері бухгалтерського обліку та фінансової звітності, а також регулювання облікової політики суб'єктів державного сектору та погоджує їх нормативно-правові акти

з цих питань [3].

Отже, можна зробити такі висновки, що передумовою подальшого розвитку бухгалтерського обліку в Україні можуть бути перегляд теоретичних основ бухгалтерського обліку, диференціація вимог до фінансової звітності, відмова від уніфікації обліку та звітності, безперервна професійна освіта та активна позиція бухгалтерської спільноти.

Список використаних джерел

1. Семенюк А. Правове регулювання бухгалтерського обліку в Україні [Електронний ресурс] / А. Семенюк / - Режим доступу: <http://asemenyuk.com>
2. Божок Т.В. Сучасний стан бухгалтерського обліку в Україні / Т.В. Божок // Україна: бухгалтерський облік.-2016.-№2. с.2-4.
3. Ловінська Л.Г. Державне регулювання бухгалтерського обліку в Україні: мета і сфера впливу [Електронний ресурс] / Л.Г. Ловінська // Фінанси України. -2012, - №4. - Режим доступу: <http://minfin.kmu.gov.ua>

Шевченко Л.Я.

к.е.н, доцент

кафедра обліку та аудиту

ДонНУЕТ імені Михайла Туган – Барановського

Кошова К.М

студентка гр. ТЕМС-15

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ В УКРАЇНІ

Нормативне регулювання бухгалтерського обліку і фінансової звітності в Україні потребує постійного покращення. На сучасному етапі розвитку економіки України необхідною умовою ефективної підприємницької діяльності є реформування бухгалтерського обліку відповідно до потреб користувачів. Бухгалтерський облік – надзвичайно важлива складова економічного життя країни. Для створення єдиних правил ведення обліку та його удосконалення, захисту інтересів користувачів було запроваджено регулювання бухгалтерського обліку. Механізм регулювання розвивався і змінювався протягом тривалого часу. Регулювання бухгалтерського обліку в Україні на сучасному етапі не можна вважати досконалим, воно потребує